

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОКОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

студент гр. ЕД-71 Руденко М. С.

ОАО «Сумихімпром» почав свою діяльність в 1954 році як суперфосфатне підприємство. В даний момент ОАО «Сумихімпром» - великий хімічний комплекс, який складається більше 20 виробничих цехів, розташованих на площі біля 250 га на околицях обласного центру Сум. На ОАО «Сумихімпром» значна увага приділяється питанням охорони навколишнього середовища. Також створений відділ охорони навколишнього середовища та санітарна лабораторія які функціонують як самостійний структурний підрозділ.

В ОАО «Сумихімпром» на сьогоднішній день питання планування екологічних витрат не знаходять свого відображення в річному плані підприємства. Планування заходів з охорони навколишнього середовища здійснюється згідно стандартів підприємства СТП 84.01 – 2000. У плані заходів вказується назва природоохоронних заходів, їх виконавець, місце і строк виконання, витрати пов'язані з проведенням таких заходів та очікуваний ефект.

Останнім часом фінансування природоохоронних заходів здійснювалося непослідовно та непропорційно. Окрім цього, можна зазначити що починаючи з 2001 року витрати на охорону знизилися.

Необхідно підкреслити, що екологічні витрати не знаходять свого відображення при розрахунку собівартості продукції.

Основна частина витрат на нейтралізацію стоків відноситься до накладних витрат і тільки біля 3-4% - на оплату праці обслуговуючого персоналу. Разом з тим по очисному обладнанню, який включений до складу цехів основного виробництва, витрати враховуються тільки на оплату праці обслуговуючих працівників, амортизацію, прямі енергетичні витрати (електроенергія, вода і т.п.)

Інші види затрат: на допоміжні матеріали, накладні витрати обліку не підлягають і враховуються у відповідних статтях витрат на виробництво основної продукції. Таким чином, основний метод обліку по локальним очисним спорудам – це вибірка витрат із первинних документів з експлуатації очисного обладнання, статистичні розрахунки, визначення витрат у відсотковому відношенні від вартості основних виробничих фондів.

Це дає підстави зробити висновок, що екологічні витрати не виділяються в окрему калькуляційну статтю і особливо не враховується.

Окрім цього проводиться прогнозування збору забруднення навколишнього природного середовища та зіставлення його з фактичними даними. При цьому фактичні викиди шкідливих речовин в атмосферу стаціонарними джерелами є значно нижче ніж прогнозовані. В результаті загальна прогнозована сума збору за викиди забруднюючих речовин в атмосферу стаціонарними джерелами в 1,85 рази(на 158314,89грн.) більше реальної суми цього збору. Щодо екологічних витрат, то найбільшу частку в структурі екологічних витрат складають поточні витрати на охорону навколишнього середовища – 94%. Частка капітальних вкладень та екологічних зборів складає – по 3%. Таким чином, можна зробити висновок, що вплив природоохоронної діяльності на економіку підприємства проявляється в двох альтернативних форм: поточні витрати на підтримку об'єктів природоохоронного значення та відволікання інвестицій в природоохоронну сферу, з одного боку, та здійснення екологічних платежів – з іншого.

Вивчивши діючу систему планування та обліку екологічних витрат на підприємстві та проаналізувавши досвід зарубіжних країн, можна запропонувати декілька шляхів зміни в цій системі.

По-перше необхідно забезпечити можливість окремого обліку екологічних витрат, для чого необхідно скласти чіткий та деталізований типовий Класифікатор обладнання, відповідних витрат, які б відносилися до правоохоронних. Це повинно бути виконано на рівні відповідних міністерств та відомств.

По-друге, на основі цього Класифікатора необхідно провести ретельну інвентаризацію обладнання і споруд в основних та допоміжних цехах та розробити більш конкретизований для кожного цеху перелік основних засобів праці, які повністю або частково відносяться до екологічних. Повинні бути розроблені коди екологічних витрат, які б вказували на статтю витрат, аналітичний облік (по місцям виникнення витрат), субрахунок (по видам природоохоронної діяльності) і синтетичний рахунок, а в первинні документи внести відповідні реквізити.

По-третє, необхідно виділити відповідної самостійної калькуляційної статті для відображення в собівартості продукції екологічних витрат.

По-четверте, розподілити природоохоронні витрати між видами випущеної продукції на підприємстві точніше буде здійснюватись в тому випадку, коли об'єкти обліку природоохоронної діяльності достатньо деталізовані.

По - п'яте, ввести на промислових підприємствах обов'язків для публікації звіт «Звіт про екологічну діяльність підприємства» для відображення повної та достовірної інформації про діяльність підприємств в сфері природокористування.

Науковий керівник: доц. Чигрин О. Ю.